

UUDISED

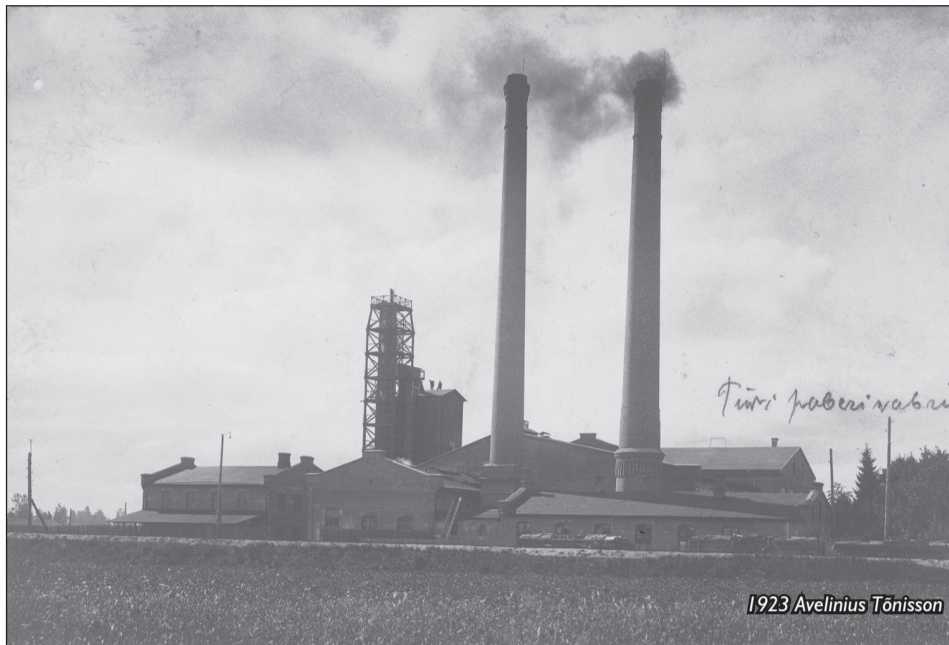
Vana ja uus Türi vallas

RENÉ VILJAT
fotograaf

Vana foto: Vaade Türi paberivabrikule raudteepoolsest küljest. Vabrik alustas tegevust juba 1899. aastal, mil esialgu valmistati vaid kartongi. Fotol näha olev puitsõrestikuga ümbritsetud madalam torn ehitati 1923. aastal tselluloosivabriku tarbeks. Selle torni tipus oli ka vaateplatvorm, kust oli päevapiltlikul, kellel jalg ei värisenud, võimalik teha ilusaid võtteid Türi panoramaist. Türi paberivabrik on andnud linnale ka kaks Vabriku tänava nimetust, millest üks kannab puistee nimetust segaduste vältimiseks. Lisaks Türi-Viljandi kitsarööpmelisele raudteele viis üks raudteeharu ka vabriku territooriumile.

Uus foto: Vabriku tänav lõpeb raudteetammi juures. Endisaegset paberivabrikut meenutab vaid üksik korsten. Teine korsten sai kannatada 1941. aasta purustuste käigus ja lammutati hiljem täielikult.

1923 Avelinius Tõnisson

2007 René Viljat

Riik läheb kohalike omavalitsuste rahakoti kallale

Eelmisel neljapäeval otsustas valitsus 2009. aasta riigieelarvest kärpida kohalike omavalitsuste tarbeks mõeldud rahast sadu miljonid kroone. Plaanis on vähendada nii kavandatud investeeringuid kui ka omavalitsuste tasandusfondi. Lisaks kavatakse valitsus kehtestada omavalitsustele senisest märksa karmimad laenuitingimused.

Türi vallavalitsuse arendus- ja rahandusosakonna juhataja Aivo Prüssel oli uudist kuuldes nõrduinud. „Jäeb arusaamatuks, mis Eesti riigis toimub? Alles lubas valitsuskaolitsioonile piimajõgesid ja pudrumägesid. Vaevalt kaks kuud pärast eelarveaasta algust hakati juba paaniliselt negatiivset lisaelarvet tegema,” rääkis Prüssel. Ometi töötavad tema sõnul Eesti Pangas ja Rahandusministeriumis sajad kõrgelt haritud ja tasustatud spetsialistid, kes päevast-päeva majanduspoliitika kujundamise ning riigi tulude ja kulude planeerimise ja kor-

raldamisega tegelevad.

Prüsseli hinnangul peaks kohaliku elu küsimusi otsustama ja korraldama kohalikud omavalitsused iseseisvalt, lähtudes valla elanike huvidest. Iseseisvuse kohaliku elu arendamisel ja korraldamisel tagaks kindel tulubaas. Kahjuks kindel osa omavalitsuse eelarves, mis on seadusega tagatud, väheneb aasta-aastalt ja samas suureneb erinevate toetuste osakaal.

See on kaasa toonud olukorra, kus omavalitsuse ametnike ja vallaasutuste töötajate tööajast kulub suur osa projektide kirjutamiseks ning aruannete koostamiseks. „Mina küll ootan, millal selline projektipõhine elukorraldus normaalsemaga asendub. Omavalitsused oskavad ise oma elu korraldada ning tulevad suurepäraselt toime ka raha mõistliku kasutamise,” ütles Aivo Prüssel. Tema hinnangul näevad poliitikud raha jagades võimalust leida endale ja parteile uusi toetajaid. „Raha

Kui riik kärbib investeeringusummasid, tuleb üle vaadata kultuurimaja renoveerimise võimalused.

Anu Bollverk

on alati meeldiv saada, kuid raha saades ma ühegi poliitiku ees tänuvõlga ei tunne ning avaldust parteisse astumiseks kirjutama ei hakka. Loodan, et nii teeb enamus inimesi,” arvas Prüssel.

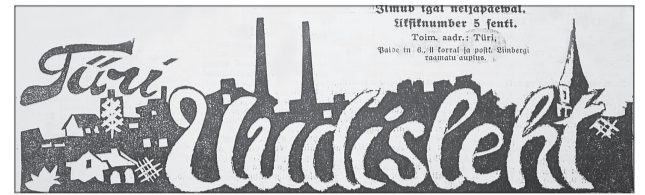
Türi valla 2007. aasta eelarve tuludest laekus toetustena 41,31%, maksudena 52,83% ning muud tulud ja kaupade ja teenuste müük moodustas tuludest 5,86%. Käesoleval aastal laekub toetustena juba ligikaudu 50% tuludest. Prüsseli sõnul võib tasandusfondi vä-

hendas tekkida tõsine oht jooksvate kulude – töötasude ja majandamiskulude – eest tasumisel. Investeeringute vähendamise korral tuleb Prüsseli sõnul üle vaadata kultuurimaja renoveerimise võimalused ning vajadusel tehtavate tööde mahtu vähendada.

Laenukoormus on Türi vallas väike ning seadusega sätestatud nõudeid arvestades võiks laenukoormust kordades suurendada.

ANU BOLLVERK

TÜRI UUDISLEHT 75 AASTAT TAGASI

15. juuli 1933

Türilased „grünetamas”.

Viimased kuumad ilmad on türilased meelitanud hulgana jõe ääre. Kogu jõe äär kihab inimestest nagu sipelgapesa. Igäüks tahab oma palavuse ja päikese käes laisaks läinud konte karastada. „Patisaksad” teevad seda hommikust õhtuni. Ametis ja töölkäijad saavad seda luksust omale ainult peale tööd lubada. Kõigerohkem on muidugi mudilasi, õpilasi ja teisi noori, kes ka igasuguste ujumistrikidega hakkama saavad. Tehakse küll veealust, veepealset ja igasugu hüppeid. Algajatel tehakse kõvasti uputust. Eriti agarad on seda sooritamata mõned noormehed ujumaõppivate tütarlaste juures. Juhtub mõni reili oma juukseid hoidma märjakstegemise eest, siis taevast hoidku! Natuke ajaga on tal jõepõhi täiesti tuntud ja seisab õige tihti silme ees! Kõige rohkem inimesi on muidugi ujula ümbruses, ujulas ise käib vähe inimesi. Vist see 3 snt. „karastusraha” ei näi üleajavat.

Vargus Türi tuletõrjeseltsi saalis.

Möödunud nädalatel värestati Türi tuletõrjeseltsi saalist vildist aknaeesriie. Et oma tegu esialgu varjata, on varas selle asetanud samavärvilise kuid palju vähema väärtusega ja väiksema kardina, mille ta näitelava kapist võtnud. Vargus ei paistnud esialgu silma ja selletõttu ei teata ka millas just vargus toime pandi. Kuidas varas ühingu saali pääses, on selgusetu. Eesriide väärtus 20 kr.

TÜRI VALLAVALITSUSE ISTUNGI KOKKUVÕTE

Türi vallavalitsus 15. juulil:

- * lähtuvalt Türi vallavolikogu 25. juuni määrusest nr 16 liigendas valla eelarve muudatused majandusliku sisu järgi;
- * eraldas MTÜ-le Järva Liikumispuuetega Inimeste Selts valla eelarvest 2000 krooni projekti „Vabaaja vahendid Järva liikumispuuetega inimeste ühistevõimeks” kaasfinantseerimiseks;
- * pikendas üürilepingut munitsipaalorterile asukohaga Türi, Wiedemanni 1, üheks aastaks;
- * otsustas jätta Jändja külas asuva kasutusest välja langenud ja põlenud ehitiste juurde maa ostmiseõigusega erastamise eeltoimingud sooritama ja andis täiendava tähtaja lagunemise ehtise lammutamiseks;
- * peatas halduskohtu otsuse Türi linnas Nooruse 1 ja Nooruse 10 kinnisasjade ning Nooruse tänava ja Põik tänava piirneva reformimata riigimaa erastamise menetlustoimingud;
- * kuulutas välja kampaania „Koduvald kauniks 2008” ning moodustas kampaania jooksul korraldatud hoonete hindamiseks 5-liikmelise ajutise komisjoni koosseisus: abivallavanem Enn Mäger, haljastusspetsialist Reelika Marrandi, ehitusspetsialist Tiia Rohula, energeetik Urve Meerits, seltsitegevuse ja külaliikumise spetsialist Riina Trumm. Kampaania „Koduvald kauniks” osalejatel on võimalus taotleda Türi valla eelarvest toetust. Kampaania kord ja toetuse taotlemise vorm on avaldatud internetis valla veebilehel www.tyri.ee;
- * väljastas projekteerimistingimused Türi linnas Paide tänav 50 asuva elamu laiendamiseks ning Uus tänav 9a elamu välisfassaadi renoveerimiseks;
- * väljastas ehitusloa Oisu alevikus Estonia puistee 2 maauksusel asuva elamu rekonstrueerimiseks;
- * lubas korraldatud jäätmeveoga liitunud 14-1 jäätmevaldajal segaolmejäätmete äravedu üks kord kvartalis ja luges 69 jäätmetekkekohata korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks;
- * andis loa asenduskodus elavatel lastel viibida oma sugulase elukohas;
- * määras kahele isikule hooldaja ja lõpetas ühe hoolduse;
- * võttis teadmiseks, et Event Masters OÜ kasutab 2. augustil kell 12.30-14.00 Türi linna Türi raudteejaama tänava ääres asuvat parklat firmaürituse avalikuks toitlustamiseks ning kooskõlastas vastava avalduse;
- * tutvus revisjonikomisjoni akti ja otsusega Lokuta lasteaia 2007. aasta eelarve täitmise kohta. Vastavalt revisjonikomisjoni aktile ja otsusele loeti Lokuta lasteaia 2007. aasta eelarve täitmine nõuetekohaseks ja väga heaks.

LII LAANEMETS
vallasekretär